

- Truede arter må vernes automatisk

Direktoratet for naturforvaltning (DN) arbeider for automatisk vern av direkte truede arter, på lik linje med fornminneloven.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Det er i forbindelse med revisjonen av naturvernloven at DN arbeider med automatisk vern.

Direktør i DN, Peter Johan Schei, sier til N&M Bulletin at det var statsminister Gro Harlem Brundtlands løfter til Naturvernforbundets landsmøte for to år siden, som satte fart i arbeidet med forslaget. Dengang sa Brundtland at hun ville sørge for at direkte truede arter automatisk blir vernet når de blir oppdaget. En tilsvarende bestemmelse finnes i fornminneloven.

En slik bestemmelse vil konkret bety at staten kan pålegge en kommune å sikre leveområdet for direkte truede arter, mot for eksempel veiutbygging eller etablering av industri og

boligområder.

Mot lokalt selvstyre

– Vil ikke dette stride mot det lokale selvstyret?

– Jo, men på en rekke samfunnsområder settes det rammebetingelser for det lokale selvstyret. Vi mener at vi kan vedta visse minimumskrav til kommunenes håndtering av naturverdiene, og da bør det være rimelig at de ikke får lov til å utrydde arter, sier Schei.

Redskap

Kommunenes viktigste redskap for å sikre naturen er i dag plan- og bygningsloven, der kommunen kan legge opp til at det tas naturhensyn ved utbygginger og andre arealdisponeringer.

– Plan- og bygningsloven er et godt redskap, men den brukes ikke bredt nok. Noen kommuner har gjort et meget godt arbeid for å sikre natur, mens andre står på stedet hvil, mener Schei.

Et stort problem er, ifølge DN-direktøren, at de såkalte LNF-områdene (landbruks, fri-

lufts- og naturområder) behandles som én enhet i plan- og bygningsloven. Det vil si at kommunenes mulighet til å planlegge utfra hensyn til viktige naturområder er begrenset.

– Dermed har ikke kommunene de virkemidlene de trenger for å sikre natur i tilstrekkelig grad, sier Schei.

For dårlig på artsvern

Under Rio-konferansen i 1992 ble konvensjonen om biodiversitet undertegnet av 157 land. Konvensjonen er en forpliktende avtale om at hvert land tar vare på en representativ del av forskjellige naturtyper.

Schei innrømmer at Norge så langt ikke har fulgt opp konvensjonen godt nok. En del av naturtypene er ikke sikret godt nok, slik som barskogen og våtmarksområder. Forvaltningen av naturområder utenfor det som er vernet etter naturvernloven, er også mangelfull.

Dessuten peker han på at konsekvensanalysene ved små og store utbygginger i dag ikke tar hensyn til det biologiske

mangfoldet i tilstrekkelig grad. Retningslinjene for konsekvensanalyser er imidlertid nå under revisjon, slik at de skal bli i tråd med forpliktelsene i konvensjonsteksten og tilsvarende krav som er stilt for Norge gjennom EØS-avtalen.

– Men på den andre siden er det ikke noe land som er så godt i gang med å oppfylle konvensjonen som Norge, slår Schei fast.

Ikke alvorlig truet

– Hvordan vil du karakterisere tilstanden for norsk natur generelt sett?

– Relativt sett er situasjonen god i Norge. Det er få truede arter i forhold til andre land, og ennå er store områder så godt som uberørt av alvorlige inngrep. I mange andre land i Europa er mesteparten av naturen påvirket og mer eller mindre ødelagt. Vi må likevel arbeide for å ta vare på det vi har. Det som utryddes, kan vi miste for alltid, understreker han.

- Fremmede arter truer norsk natur, mener DN	side 3
Tar 50 år å nå det norske klimamålet	side 4
Norge har størst utslippøkning i Europa	side 5
Kystmiljøet blir enda dårligere	side 6
Vil ha internasjonal avtale om miljøgifter	side 10

Natur & miljø Bulletin

Norges Naturvernforbund

Ansvarlig redaktør: Jon Knut Berg

Red. sekr: Ole P. Pedersen
Journalist: Jens P. Toldnæs
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo

Bankgiro: 1720.05.00717

Postgiro: 0803 50 94602

E-post: <red.naturvern-@oslonett.no>

Telefon: 22 71 55 20

Telefax: 22 71 56 40

Neste utgave: 23. juni 1995.

Annonser tlf: 22 71 92 20
Annonser fax: 22 71 92 38
Produksjon: Gan Grafisk.
Trykket på Cyclus, 100 prosent
resirkulert papir.

Natur & Miljø Bulletin er
medlem av Den norske
fagpresses forening, og
tilsluttet Fagpressens
redaktørplakat..

Streik, Berntsen, streik!

Det er brudd i miljøforhandlingene mellom Miljøverndepartementet og resten av regjeringen. Partene står meget langt fra hverandre, og ser ikke ut til å bli enige i denne regjeringssperioden.

Førrige ukes stortingsmelding om norsk klimapolitikk viser at Miljøverndepartementet ikke har noe å si, når vi begynner å diskutere de virkelig store miljøproblemene – de som Norge også må kjenne i lommeboka. For dårligere innhold enn det regjeringen la fram på de 178 sidene i Stortingsmelding nr. 41, det finnes vel knapt.

Det å stabilisere utslippene av klimagassen karbondioksyd (CO₂), i stedet for å øke dem med 16 prosent, slik regjeringen ønsker, koster penger. Faktisk kan vi ikke forvente en dobling av forbruket vårt i løpet av 30 år. Nei, doblingen vil vi oppleve først et par år etterpå, skal vi tro Alternativ Framtids prosjekt Bærekraftig Økonomi.

Norge risikerer en betydelig, internasjonal skrape i sin miljølakk ved denne klimameldingen. Tidligere har ropene vært høyt på hjemmebane i denne saken. Nå er Norge det første av de rikeste landene som ignorerer den internasjonale klimaavtalen, om å stabilisere utslippene fra 1989 til 2000. Som regjeringen selv skriver i sin klimamelding, vil det med dagens tempo ta 50 år før Norge er i nærheten av en slik stabilisering.

Det er grunn til å minne om at Europa har opplevd flere store naturkatastrofer de siste seks månedene. Hver enkelt kan ikke knyttes til drivhuseffekten, den kunstige oppvarmingen av jorda, men sett i sammenheng, så peker indisiene i én retning: det blir verre vær. FNs samling av all verdens eksperter på området, IPCC, slår fast at vi må redusere utslippene med 60 prosent nå, for å hindre enda mer CO₂ i atmosfæren, med de mulige konsekvenser det kan få.

En miljøvernminister som tas like mye på alvor som politi og sykepleieres lønnskrav kan umulig være en fordel, verken for regjeringens miljøprofil eller norsk natur. Derfor er kanskje det beste Miljøverndepartementet kan gjøre, med Thorbjørn Berntsen i spissen, å gå ut i streik mot regjeringens klimapolitikk.

-opp

Gjeste kommentar

Tallmagi som politikk

Tore Killingland
Fagsjef, Naturvernforbundet

Nærings- og energiminister Jens Stoltenberg fikk nylig en karakteristikk av sin kollega fiskeriministeren som er meget betegnende for tankegangen hos Jens og hans departement.

Jan Henry kom med historien om de to som skulle se seg om i verden med en luftballong. De steg opp i skyene og visste ikke hvor de var da de omsider dalte ned mot bakken igjen. De så en bonde ved en gård og spurte om hvor de var. «Der» svarte mannen pekende opp mot dem. Den ene ballongfaren kommenterte til sin kamerat; «Det var ingen bonde, men en økonom – han hadde helt rett, men svaret var helt ubrukkelig.»

For ordens skyld må jeg vel nevne at historietelleren ikke refererte til noen spesiell person, det var jeg som fikk den øyeblikkelige assosiasjonen. Vitsen er nemlig helt dekkende for bruk av prognosemakeriet i staten. Økonomene har helt rett – når de baserer seg på visse fremskrivninger av dagens situasjon og utelater en del av virkeligheten for at modellene skal kunne fungere. Naturvernforbundet har mangeårig erfaring med Vassdragsvesenets feilaktige prognoser for kraftbehov.

Nå gjentar historien seg. Førrige fredag la regjeringen fram sin klimamelding. Den hadde ingen konkrete måltall, den bare refererte «analyser» som viser at vi ikke klarer å oppnå målet om å stabilisere CO₂-utslippene på 1989-nivå i år 2000.

Nå brukes omtrent det samme systemet som for energi-prognosene til å predikere hvordan norske utslipp vil bli, og hvordan landets økonomi går nedover dersom vi prøver å oppnå stabilisering av CO₂-utslippene i år 2000. Som på 60- og 70-tallet er sosialøkonomenes fremskrivninger blitt re-

gjeringsens krystallkule.

Med en energiminister som er god til å regne, men som verken har evne til å se løsninger eller til å ta kontakt med de bedriftene som allerede har løsningene, da blir det et regnestykke uten plusstall.

Enda mer tragisk blir det når sosialøkonomen begynner å fikse med tallene for å få resultatet til å se lysere ut. Han er allerede ledd ut på lederplass i VG, Dagbladet, Arbeiderbladet, Nationen og Adresseavisen for at han tar ut en vesentlig utgiftspost – utslippene fra oljesektoren. Lenge har han forberedt denne doble bokføringen ved å hevde at CO₂-økningen på sokkelen skyldes den «miljøvennlige» gassen. Men akk, oljen vil ha skylda for mye av utslippene langt inn i det 21. århundre.

For lenge siden fant regjeringen ut at alt er billigere i utland, så hvorfor gjøre noe med de globale klimaproblemene her hjemme? Elegant ser regnestykket bort fra at CO₂ aldri slippes ut alene. 700.000 trafikkbelastede nordmenn vil derfor ikke få noe nytte av at f.eks. forurensningsloven nå bare i teorien er innført for samferdselsektoren. Dobbel bokføring igjen.

Onde tunger har allerede sagt at klimameldingen er som laget av Statoils generalforsamling (som består av kun energiministeren). Jeg er imidlertid overbevist om at Statoil ville klart å lage en bedre melding. Regjeringen har ingen som tydeligvis evner å sette mål for bedriften Norge. CO₂-målet er fastsatt av Stortinget. Regjeringen skulle nå levert en handlingsplan for hvordan vi kunne nå dette beskjedne målet. Den kunne til og med levert en med flere handlingsalternativer. Stortinget har fått en tykk beskrivelse av ansvarlig la-skure-politikk. Det trenger ikke Stortinget. Meldingen må sendes tilbake med krav om en ny, som beskriver hvordan målet kan oppfylles.

Intervju med Peter Johan Schei, Direktoratet for Naturforvaltning

- Fremmede arter truer norsk natur

Norsk natur trues av økt innførsel av arter fra andre land. Direktoratet for naturforvaltning (DN) slår alarm.

N&M Bulletin

Jon K. Berg

DN-direktør Peter Johan Schei er bekymret over den økte importen av fremmede arter.

– Vi står i fare for å få en mer ensartet natur. Vi har fått nye skadeorganismer i de senere årene. Motstandsdyktige arter utkonkurrerer våre naturmiljøer, sier han.

Artsrasisme?

På grunn av økt verdenshandel og økt turisme, finner stadig flere arter veien inn i Norge.

DN vil ha enda mer barskogvern

Direktør Peter Johan Schei i Direktoratet for naturforvaltning (DN) sier at barskogvernet må utvides ytterligere, hvis ikke skogbruksøkningen selv tar tilstrekkelige naturhensyn.

Regjeringen har nå vedtatt å utvide barskogplanen med 120 kvadratkilometer, slik at totalt rundt 400 kvadratkilometer produktiv barskog er vernet.

Schei mener dette kan være forsvarlig. Forutsetningen er at resten av barskogen drives slik at hensynet til det biologiske mangfoldet er ivaretatt på skikkelig måte. DN-direktøren har tillit til at skogbruket vil ta dette på alvor.

– Skogbrukets egne folk har tatt dette alvorlig nå. De er blant annet skremt av marke-

importen skjer bevisst eller tilfeldig. Det kan være kjæledyr eller bakterier.

– De fremmede artene kan være hardføre mot sykdommer og dermed konkurrere ut lokale, sjeldne arter i Norge. Arterne kan dessuten spre sykdom og parasitter som kan sette norske arter ut av spill.

– Lukter det ikke litt «artsrasisme» av dette, at norske arter er bedre enn utenlandske?

– Nei, dette er det motsatte av «å ta vare på minoriteter». Vi må føre en kontroll med det vi har, fordi vi på mange måter er avhengige av arter som vokser og lever på norsk jord. De er tilpasset norske forhold gjennom årtusener.

Schei forteller at DN advarte mot import av smolt fra Skotland i 1985, av frykt for lakse-

sykdommen furunkolose. Advarselen ble ikke tatt til følge, med det resultatet at skadeorganismen ble innført, og har forårsaket store skader i norske lakseoppdrett.

- Mer restriktive

Reiseliv er en annen av naturtruslene som kan få økt betydning i framtiden, ifølge Schei.

– Vi må forhindre at reiselivet fører til for store ødeleggelser av norsk natur, sier Schei. Han mener turismen på Svalbard fort kan bli en alvorlig belastning for naturen.

– Kan det bli aktuelt å lede turistene inn på avgrensede stier?

– Vi må nokså sikkert bli mer restriktive overfor turismen enn i dag, og i den sammenhengen kan det bli aktuelt

å påby at ferdsel skal skje innenfor bestemte ruter i de mest utsatte områdene.

Samtidig understreker Schei at situasjonen langt fra er så alvorlig i Norge som i andre land.

Farlige veier

Veibygging er en annen viktig trussel mot det biologiske mangfoldet i Norge, sier Schei.

Både små og store veiprojekter betyr en oppdeling av natur som er uheldig for mangfoldet.

– Men små og store veier har også indirekte en negativ betydning. De åpner for annen aktivitet i naturen. En ny skogsbilvei øker adgangen til tidligere mer utilgjengelige naturområder.

- Vi burde hatt større faglig frihet

Direktoratet for naturforvaltning bør få større faglig spillerom, sier Peter Johan Schei.

Schei går av som direktør for DN 1. juli i år, etter vel seks år i sjefsstolen. Når han nå ser tilbake, sier han at han kunne ha ønsket seg større spillerom for faglige utspill.

Den norske miljødebatten må ikke bli helt avhengig av at de frivillige organisasjonene setter saker på dagsordenen. Direktoratet må også kunne tenne varsellampene, mener Schei.

– Bellona og Naturvernforbundet har i stor grad satt dags-

orden i forurensningssaker. Men det er en fare for at de overtar det som skulle være et offentlig ansvar, sier han.

Ambassadør

Schei skal nå bli reisende naturambassadør for Norge. Han blir blant annet neste år utnevnt som president i vitenskapskomiteen under konvensjonen om biologisk mangfold. Han kommer også til å arbeide med andre internasjonale avtaler og miljøvernspørsmål, blant annet biologisk mangfold. Ny direktør ved DN blir Stein Lier-Hansen.

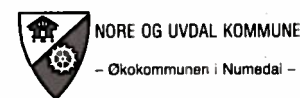
Mystisk fiskedød i Australia

Millioner av døde sardiner er funnet utenfor Australias østkyst. Myndighetene frykter at det er en sykdom som har drept sardinene, og at denne vil spre seg til laksen, skriver IPS.

Merstråling

Den radioaktive strålingen i det tidligere Sovjet har økt, viser ny forskning. Atomprøvesprengninger, utslipp fra kraftverk og uhell er de viktigste årsakene til at strålingen har økt, skriver IPS.

NORE OG UVDAL KOMMUNE
- Økokommunen i Numedal -

Remitek AS

A/S DENOFA OG LILLEBORG

Skedsmo Betong Fabrikk AS
mørtelfabrikk og pukkverk

**Spesial-
Renovasjon a.s.**
Kildesortering • Innsamling • Gjenvinning
Telefon 22 65 22 80 Telefaks 22 63 08 66

Tar 50 år å nå klimamålet

Regjeringens egen klimamelding viser at det kan ta mer enn 50 år å nå det norske klimamålet, med dagens politikk. Thorbjørn Berntsen mener Norge ikke har noe å skamme seg over i internasjonal miljøpolitikk.

BAKGRUNN
Ole P. Pedersen

Stortingsmelding nr. 41 (1994-95), «Om norsk politikk mot klimaendringer og utslipp av nitrogenoksider (NO_x)» inneholder ingen nye tiltak som vil stabilisere de norske utslippene av karbondioksyd (CO₂), den viktigste klimagassen. Tvert i mot, meldingen slår fast at norske utslipp vil øke med 16 prosent fra 1989 til 2000 – mer enn tidligere beregnet.

Framskrivningen av utslippene viser at Norge også i 2030 vil ligge godt over målet for år 2000. Det som regjeringen Brundtland mente vi kunne

klare på 11 år i 1989, vil altså ta 50 år istedet.

Selv om vi kommer på utslippstopp i Nord-Europa (se neste side), slår miljøvernminister Thorbjørn Berntsen seg på brystet og sier: «Vi har ingenting å skamme oss over».

«Ikke mulig å nå mål

N&M Bulletin har gått igjennom klimameldingen. Dette er budskapet fra regjeringen Brundtland, med statsminister, finansminister, samferdselsminister og nærings- og energiminister i spissen:

- «En internasjonal klimaavtale (...) vil bidra til redusert produsentpris på råolje, og dermed til reduksjon i den norske petroleumsformulen.»
- «Det er etter regjeringens mening ikke mulig å legge opp til en politikk som vil sikre en stabilisering i våre samlede CO₂-utslipp i år 2000. (...) Stabiliseringsmålsettingen har imidlertid fortsatt stor betydning.»
- «Den overordnede strategien for norsk klimapolitikk er i

samsvar med de prinsippene som er nedfelt i Klimakonvensjonen.»

Tiltakene

De konkrete tiltakene som regjeringen skisserer i meldingen, er blant annet:

- Økt satsing på energioptimering (enøk). På spørsmål fra N&M Bulletin, sier miljøvernminister Thorbjørn Berntsen at satsingen først og fremst skal foregå i statlig sektor. Regjeringen har i løpet av de siste tre årene kuttet ut tilskudd til enøk på statsbudsjettet.
- Mer penger til fornybare energikilder og effektiv teknologi. Ifølge Berntsen er det imidlertid «svært begrensede» muligheter for å redusere utslippene fra Nordsjøen ved bruk av bedre teknologi.
- Søppelfyllinger skal ha gassuttak, for å tappe fyllingene for metan, en viktig klimagass. Kostnadene dekkes ved at renovasjonsavgiftene øker.
- Økt skogplanting. Skog som vokser binder CO₂, og regjeringen vil ha mer av dette.

Berntsen vil endre CO₂-målet

Thorbjørn Berntsen antyder overfor N&M Bulletin at Norge vil endre sitt CO₂-mål, til å inkludere tiltak Norge finansierer i andre land.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Under presentasjonen av det som skulle vært en handlingsplan mot norske utslipp av CO₂, la Thorbjørn Berntsen sterk vekt på at Norge er mye bedre enn det som kommer fram i klimaregnskapet. Berntsen argumenterte for at Norge har redusert utslipp av en rekke andre klimagasser. Totalt sett øker Norges utslipp av klima-

gasser med tre prosent fra 1989 til 2000.

Men Berntsen sier til N&M Bulletin at det ikke er på tale å skifte ut CO₂-målet med et mål om å stabilisere alle utslippene av klimagasser.

– Det ville være galt hvis Norge skulle gå tilbake på dette, sier Berntsen.

Derimot vil han gjerne ta med det som Norge betaler av klimatilskott utenfor landets grenser.

– Vi må ha et eget CO₂-mål. Men det kan ikke bare være nasjonalt, mener han.

Ingen nye

Ifølge Berntsen skal Norge opprette et eget klimafond, som

skal finansiere tiltak for å redusere utslippene av klimagasser i andre land, hvor kostnadsnivået er lavere. Hvor pengene skal hentes fra er ikke klart.

Norge akter også å gå videre med flere prosjekter i andre land. Fra før driver Norge et prosjekt i Mexico, og et i Polen.

Ifølge Håvard Thoresen, underdirektør i Miljøverndepartementet, er ingen prosjekter klare til å starte nå. I denne uken ser departementet på hvilke prosjekter som finnes hos Verdensbanken og det globale miljøfondet, GEF.

– I tillegg kan vi gå ut til andre land for å se om det finnes prosjekter, blant annet i Øst-Europa, sier Thoresen.

Norge: verste utslipp i Europa

Med økningen på 16 prosent i CO₂-utslippene, er Norge på utslippstopp i Europa.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Oversikten under er hovedsakelig utarbeidet av Climate Network Europe (CNE), en organisasjon som samordner internasjonale miljøorganisasjoners klimaarbeid. Den er basert på landenes egne rapporter til klimakonvensjonen.

Ifølge miljøvernminister Thorbjørn Berntsen er det «så å si ingen» land innen OECD som kommer til å stabilisere utslippene av CO₂ innen år 2000.

Stortinget visste ikke hva det gjorde, da det i 1989 vedtok å stabilisere utslippene, ifølge Berntsens utsagn:

– Klimaambisjonene var nok for lite gjennomtenkt. Langt på vei er målet urealistisk høyt.

CO₂-målet er ikke noe ideelt instrument, hevder han. Men ifølge oversikten under, er det seks av tjue vurderte land som når klimamålet, uten ytterligere tiltak.

Norge verst i Europa

Tabellen viser at av de landene som har som mål å stabilisere eller redusere sine utslipp i Europa, er det bare Belgia som kommer i nærheten av Norges økning på 16 prosent.

Utenfor Europa er det bare Australia og New Zealand som tangerer eller slår Norge, av de 20 industrialiserte landene som er vurdert i rapporten.

Landenes meldinger til klimakonvensjonen skal følges opp av nasjonale handlingsplaner, som skal vise hvordan landene skal klare å stabilisere utslippene. Det er altså mulig at enkelte land vil oppnå bedre resultater enn det som står i denne tabellen.

Klimasynderne

Land	Endring 1990-2000
New Zealand	+18-22%
Norge	+16%
Australia	+16%
Belgia	+12-16%
Canada	+11%
Italia	+11%
USA	+8-9%
Østerrike	+8%
Frankrike	+6-9%
Japan	+3%
Sverige	+4%
Sveits	-3%
Nederland	-4%
Luxembourg	-5%
England	-5-10%
Danmark	-8%
Tyskland	-10-20%
(Tyskland: år 2005.)	

Land uten mål

Irland	+21%
Portugal	+18-47%
Spania	+25%

Kilder: Climate Network Europe, Reuter, MD.

Leteretter urgenger

Vestlige forskere er nå på jakt etter genene til urbefolkning rundt om i verden. Forskerne vil finne ut hvilke sykdommer som er genetisk.

– Den nye bruken av bioteknologien viser at man mener livet er en bioteknisk maskin som kan manipuleres og selges med gevinst, sier den internasjonale koalisjonen mot bioteknologi, basert i Manila, til nyhetsbyrået IPS. Et prosjekt i USA prøver å samle gener fra over 700 menneskegrupper.

– Vi akter ikke å være forsøkskaniner for vestlige forskere. Dette er bare en ny form for utbytting, sier Leonora Zalabata fra Arhuaco-folket i Colombia.

Miljøkalender

7. – 9. juni: Miljøgeologisk konferanse 1995 i Bergen. Arrangert av Geologisk Institutt, Universitetet i Bergen, tlf. 5554 4240.

8. – 9. juni: Den fjerde ministerkonferansen om Nordsjøavtalen avholdes i Esbjerg.

9. juni: Debattmøte om bioenergi, næringsutvikling og norsk energipolitikk, Helle-rud. Arrangert av Nobio, tlf. 6384 0414.

10. – 11. juni: Vassdragstreff ved Tovdalselva. Arrangert av Tovdalsvassdragets Vernevalg. Mer info: Geir M. Kåien, 3702 6869.

12. – 13. juni: Gasskonferansen i Bergen. Mer info: 5523 9282.

15. – 16. juni: Internasjonal HKFK-fri konferanse i Oslo.

Arrangør: Plastindustriforbundet, 2296 1091.

18. juni: Solens dag, Teknisk Museum i Oslo. Mer info: Norsk Solenergiforening, 7359 2620.

22. – 23. juni: Miljøvernministermøte i EU.

22. – 25. juni: Naturarvting og landsmøte i Norges Naturvernforbund, Florø. Mer info: Reidar Evensen, 2271 5520.

25. – 28. juni: Konferanse om miljøgifters virkning på organismer, København.

26. – 30. juni: Acid Reign 95? Internasjonal konferanse arrangert av det svenske miljøforskningsinstituttet. Tlf: 46 – 3146 0080.

1. juli: Spania overtar formannskapet i EU.

Takk for støtten!

AVFALLSBEHANDLING

Tlf: 77 84 06 55
Avfallsinnsamling og spesialavfallsmottak.

SENJA
AVFALLSELSKAP BA
Bothøgen, 9300 Finnsnes

Renovasjon og Container utleie A/S

A-S SKAN-KONTROLL

Tlf: 22 17 40 50

STORD KOMMUNE

Gjesdal

LINDÅS KOMMUNE

LESJA KOMMUNE

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE

Takk for støtten!

KLEPP
KOMMUNE

OPPLAND
FYLKES-
KOMMUNE

SKI
KOMMUNE

RØROS
KOMMUNE

BYKLE
KOMMUNE

AKERSHUS
FYLKES-
KOMMUNE

KVÆFJORD
KOMMUNE

Kystmiljøet blir enda dårligere

Levekårene for livet i Skagerrak og Oslofjorden er blitt svekket, viser en hittil upublisert rapport fra Havforskningsinstituttet. Nitrogenutslipp fra kommunene er en av årsakene.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

To forskere ved Havforskningsinstituttets forskningsstasjon i Arendal (Flødevigen) har studert vannprøver som er tatt fra 31 stasjoner langs Skagerrakkysten og Oslofjorden, de siste 50-60 årene.

Forskerne har kommet fram til at oksygenmengden har gått ned. Dette er et nytt moment i debatten om behovet for rensing av nitrogen fra kommunale avløp.

Resultatet fra analysene skal publiseres i september.

Ny vurdering

Professor John Gray ved biologisk institutt, Universitetet i Oslo, har tidligere kommet med innsigelser mot målingene. Han mener at det ikke er mulig å sammenligne måleresultatene før og etter begynnelsen på 70-tallet.

På grunn av Grays innsigelse, vurderte Havforskningsin-

stituttet målingene på nytt. Forskerne tok så bort enkelte ekstreme verdier, fordi det kunne være tilfeldige utslag.

Men selv etter at det var gjort, viste det seg altså at oksygeninnholdet har gått ned. Og nå mener forskerne ved instituttet at det er mulig å sammenligne tallene gjennom hele tidsperioden. Det går fram av et ennå ikke offentlig notat som N&M Bulletin kjenner innholdet av.

Verst og best

Målingene viser at oksygeninnholdet har gått mest ned i indre fjordområder og mer eller mindre lukkede bassenger. I kommunene Lillesand og Kragerø og i indre Oslofjorden har oksygeninnholdet gått ned med rundt fem prosent siden

Virkning av nitrogenutslipp

Nitrogenutslipp fra industri, landbruk og kommunale avløp fører til såkalt eutrofi-ering (overgjødning) og forsterket vekst av alger og andre planter. Det gir en i sin tur sterk vekst i oksygenforbrukende bakterier, noe som fører til oksygenmangel i vannet. Resultatet er at fisk dør og det skjer en oppblomstring av giftproduserende bakterier.

1930-tallet. Det innebærer at det hyppig er dårlige leveforhold for fisk i disse områdene.

I åpne områder er nedgangen i oksygennivå svakere, men fortsatt til stede. Det gjelder for eksempel helst ytterst i Oslofjorden.

Nitrogenutslippene fra kommunale avløp står for 10 til 12 prosent av de samlede nitrogenmengdene i ytre Oslofjorden, og fire til seks prosent langs sørlandskysten.

Bekreftes

Den nye resultatene fra Havforskningsinstituttet samsvarer med tilsvarende undersøkelser som er gjort tidligere.

I 1990 til 1991 ble oksygenforbruket i rundt ti terskelbasseng mellom Arendal og Risør beregnet ut fra månedlige observasjoner. Disse viste at næringsinnholdet (som resultat av utslipp av nitrogen og fosfor) langs Sørlandskysten lå rundt 50 prosent høyere enn på Nordvestlandet. Dette går fram av Havforskningsinstituttets miljørapport fra 1994.

Instituttet skriver videre at undersøkelser fra Østerfjord nær Risør fra 1930-tallet til i dag, tyder på at den økte forurensningen inntraff rundt 1980. «Den økte organiske belastningen har trolig ført til et generelt dårligere oksygenmiljø i sørlandske fjordbasseng i 1980-årene», heter det.

Nytt miljøråd ønsker TV-aksjon

Fem organisasjoner har dannet Rådet for Utvikling og Miljø (RUM). Hensikten er å integrere miljøvern i bistandsarbeidet.

RUM består av Framtiden i våre hender, Norges Naturvernforbund, Regnskogsfondet, Utviklingsfondet og Verdens Na-

turfond. Rådet ønsker å spre informasjon om utvikling og miljø, og i tillegg samle inn penger til dette.

Tidligere miljørådgiver i Norad, Thor Larsen, har hjulpet til med å danne av RUM. Han mener bistand må baseres på tre hovedprinsipper, økonomiske rammebetingelser, sosio-kulturelle forhold og en for-

nuftig forvaltning av naturressursene. – Det siste punktet er spesielt viktig i u-land, sier han til N&M Bulletin.

Et viktig virkemiddel for RUM vil være å få den årlige TV-aksjonen.

– Derfor er RUMs første store mål her hjemme å få denne, sier rådets leder, Andrew P. Kroglund.

- Nitrogenrens politisk viktig

– Miljøpolitikk tilsier at kommunene i ytre Oslofjord må rense nitrogenutslippene fra avløpet, sier forskningsdirektør Roald Sætre ved Havforskningsinstituttet til N&M Bulletin.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Det pågår for øyeblikket en hard strid om kommunene ved ytre Oslofjord skal rense nitrogenutslippene. Miljøvernminister Thorbjørn Berntsen har nylig utsatt et vedtak om dette et halvt år.

Men i Stortinget i forrige uke argumenterte han sterkt for at kommunene skal rense utslippene. Kommunene viser til at kostnadene blir svært høye, og at flere framstående forskere har avvist at rensingen vil ha noen miljøeffekt.

- Dårlig jobb

– Jeg har forståelse for argumentet om at Norge må følge internasjonale forpliktelser og redusere nitrogenutslippene med 50 prosent, slik det står i Nordsjøavtalen, sier Sætre. Han understreker at dette er en politisk beslutning, og at rent vitenskapelige betraktninger ifølge ham kan føre til en annen konklusjon.

I NRK Dagsrevyen kom han med kritikk av Statens forurensningstilsyns (SFT) handlemåte i denne saken. Overfor N&M Bulletin fastholder han kritikken.

– SFT har gjort en dårlig jobb. Det har blandet sammen faglig og miljøpolitisk argumentasjon. Tilsynet har gjort seg til faglig overdommer, samtidig som det ikke tar hensyn til faglige innsigelser. Tvert imot har SFT febrilsk forsøkt å finne motargumenter mot fagfolkene, sier han.

Sætre viser til at en rekke fagfolk har uttalt at det ikke vil ha noen målbare miljøeffekter å rense kloakkutslippene fra kommunene ved ytre Oslofjord.

Beneketer ikke

Sætre benekter ikke at lokale nitrogenutslipp har betydning for miljøet langs norskekysten. Men han mener at nitrogenutslipp fra andre land er fullstendig dominerende, og at det dermed har liten eller ingen effekt å rense lokale norske utslipp.

Imidlertid sier han også at det hersker faglig usikkerhet når det gjelder årsakene til at oksygeninnholdet i Skagerrak og ytre Oslofjord har gått tilbake. Mest sannsynlig skyldes dette langtransportert forurensning.

I et ferskt notat fra Havforskningsinstituttet heter det dessuten at selv om de norske nitrogenutslippene er forholdsvis små, «kan det ikke helt utelukkes at de norske utslippene har negative miljøpåvirkninger.»

Instituttet mener at menneskete nitrogenutslipp i Norge kan «forsterke virkningen av de langtransporterte nærings-saltene i området mellom sven-skegrensen i Kragerø.»

Norsk institutt for vannforskning (Niva) er uenig med Sætre. I et notat til SFT slår Niva fast at «en ensidig norsk reduksjon (av nitrogenutslipp) har positive effekter på vannkvaliteten.»

Direktør Haakon Thaulow i Niva sier spøkefullt til N&M Bulletin at algene ikke spør hvor nitrogenet kommer fra.

– Hvis norske kommuner var de eneste som skulle rense nitrogenutslippene, er det tvilsomt om det ville hatt noen effekt, utover det rent lokale rundt utslippspunktet. Men vi må se på de totale utslippene, akkurat som i spørsmålet om drivhuseffekten. Utslippene må reduseres fra alle kilder, sier han.

Frustrert

Thaulow er frustrert over enkelte forskeres uttalelser.

– Mange forskere blander sammen vitenskapelige momenter med det politiske spørsmålet om kommunene bør rense utslippene. Jeg stiller et stort spørsmålstegn ved om mange av dem som uttaler seg har god nok oversikt over de politiske aspektene og kostnadene i denne saken, sier han.

Miljø på nettet

I denne spalten presenterer vi steder på Internet som handler om natur og miljø.

Flommen

Årets store flom er registrert på Internet. Bilder fra flommen på Rena kan finnes på <<http://www.osir.hihm.no/~knuth/flom.html>>.

Kvotesalg

Den første auksjonen av utslippkvoter for diverse luftforurensninger har funnet sted på Internet. I Sør-California kommer myndighetene til å gå helt over til Inter-

net-baserte auksjoner av utslippstillatelser etterhvert!

Atominfo

Verdens atomenergibyrå, IAEA, har også kommet seg på Internet, foreløpig med en noe redusert tjeneste. Kontoret i Wien kan nås på adressen <<http://www.iaea.or.at/>>.

N&M Bulletin

Du finner oss på Telepost Communications Scandinavia Online, med adressen <<http://www.telepost.no/Welcome.html>>. God fornøyelse!

Takk for støtten!

SANDEFJORD KOMMUNE

HEDMARK
FYLKESKOMMUNE

Hordaland
fylkeskommune

ÅS
KOMMUNE

BODØ
KOMMUNE

HJARTDAL
KOMMUNE

TJELDSUND
KOMMUNE

NERSC

MILJØFORSKNING FOR VÅR FELLES FREMTID

Nansen Senter for Miljø og Fjermåling
Edvard Griegsvei 3a
5037 Solheimsviken

Opplev Kystbyen

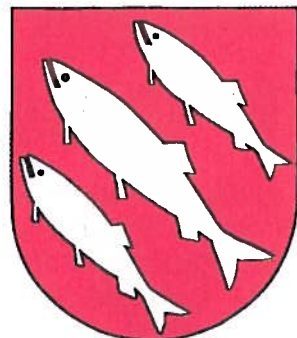
- med alle sansar

Florø er ein triveleg og travel småby med milliardeksporterande verksemder og næringsliv i vekst. Fylkesbaatane gjer Florø til eit knutepunkt langs kysten. Men Florø er også ein vakker, tradisjonsrik kulturby der fiskevatn midt i sentrum syner at naturen får lov til å setja premisane for utveklinga i Flora kommune. Med beina på bakken og blikket fram - og oppover let vi det spire og gro. Bli med på litt av det som skjer i kystbyen i naturvernåret 1995!

VELKOMEN TIL FLORA OG.....

KROKANE CAMPING:
Krokane Camping har 30 telt-plassar og 19 hytter med topp standard. Utleige av robåtar, kiosk og sal av daglegvarer. Helårsåpent.

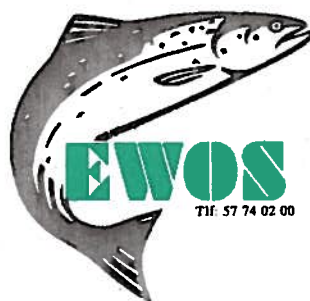

FLORA KOMMUNE

FOKUS
Tlf: 57 74 10 66
Bank

REMA 1000
Snorresenter
6900 FLORØ
Tlf: 57 74 78 70

GARTNERHALLEN
Friskt fra naturen
Tlf: 57 74 22 11

FJORD BASE A/S
Postboks 323, 6901 FLORØ
Tlf: 57 74 92 00

Florø Båtforening
6900 FLORØ
Tlf: 94-621977

Shetlandskonvoien '95

Kuttaren «Heland» var ein trofast travar under Shetlandsfarten for 50 år sidan. «Heland» deltok også i venskapskonvoien frå kysten av Sogn og Fjordane til Lerwick på 70-talet. I år arrangerer Florø Båtforening Norges største konvoi. Over 120 båtar vil delta i overfarten, som mellom anna blir markert med ein konsert av eit 30-manns orkester frå Shetland ved avgang til Florø. Shetlandfararane vil bli traktert med eti tettpakka program både under avgangsdagane i Florø 7. - 9. juli, i Lerwick, og ved heimkomst til Florø 17. juli.

Kinnaspelet

Den særeigne øya Kinn og 1100-tals kyrkja Kinnakyrkja, dannar storslegne naturkulissar til «Kinnaspelet». Den unike teateropplevinga er eit middelalderspelom tvil, tru og kjærleik. Sogn og Fjordane Teater, Kinn Sokneråd og kring 150 amatørar har i overti år gitt 30.000 besøkande sterke opplevingar. Med fjellsida som amfi har tilskodarane utsyn vest i havet der opphavet til dramaet, St. Sunninva, kom med båt frå Irland. Kinnaspelhelga 17. - 18. juni blir også markert med konsertar, gudsteneste og turtilbod. Berre båtresa til Kinn gjer Kinnaspelet til noko ein ber med seg i lang tid.

Vest-Miljø Florø AS
6901 Florø - Tlf: 57 74 00 10

GJENSIDIGE
Sogn og Fjordane

FLORØ INTERIØR AS
MALING • TAPET • GULVBELEGG • FLISER
POSTBOKS 432 - 6901 FLORØ
Tlf: 57 74 03 66

Kværner Florø a.s
P.O. Box 334 Tel: +47 57 74 10 22
N-6901 Florø Fax: +47 57 74 34 34
Norway Telex: 42 464 kfi n

Byggservice A/S
6900 FLORØ
Tlf: 57 74 07 30

Blomsterflor a.s
SNORRE SENTER, 6900 FLORØ - TELEFON 57 74 33 77

EEG-HENRIKSEN ANLEGG A-S
INGENIØR • ENTREPRENØRFORRETNING

Florø Byggmarked A/S
6900 FLORØ
Tlf: 57 74 07 00

Esso **FLORØ BILVERKSTED & SERVICESENTER**
OTTAR ENDESTAD
Evegale
6901 FLORØ
Tlf: 57 74 34 88

Florø Bilservice as
6901 FLORØ
Tlf: 57 74 23 88

Kvalsvik VVS
Hamnegt. 9
6900 FLORØ
Tlf: 57 74 78 90

SOGN OG FJORDANE
SFE
ENERGIVERK
Postboks 55 N - 6860 SANDANE

Samtlige bilete: Are Fjellestad, Vestkysten Reiseliv.

Sildebordet

Rekorden for «Verdas største sildebord» høyrer heime i Florø. Sildebordet er blitt eit årvisst kulinarisk kulturtreff det går gjeteord om over heile landet. 16. juni i år mettar vi kring 8000 menneske gratis med eitt og eit halvt tonn sild, eit halvt tonn potetar, 700 kilo grønnsaker og ei elv med leskande drikke. Det blir festivas med ulik underhaldning, og Kong Neptun stig kanskje opp av havet! «Dra til Kinn og bli rik», kunne dei sagt, sildefiskarane som hadde gode dagar vest av øya Kinn i «sildetida». Men hadde den som sa det «Kinnaspel» og kulturell rikdom i tankane?

Krever avtale om miljøgifter

Amerikanske eksperter legger nå fram forslag om hvordan en internasjonal avtale om tunge miljøgifter kan gjennomføres.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

Den amerikanske organisasjonen «Departement of the Planet Earth» har fått med seg 60 organisasjoner fra 16 land. Fra Norge er Naturvernforbundet med på utspillet. Forslaget er oversendt FN's generalsekretær Boutros Boutros-Ghali. Det vil bli behandlet på UNEP-konferansen i Washington i november.

Dobbeltmoral

Forslaget går ut på at at miljøgiftproblemene kan løses på samme måte som Montreal-

protokollen har fungert i forhold til KFK-gasser.

KFK-gassene skader ozonlaget og er blitt gradvis, men raskt, utfaset som en følge av at denne protokollen ble undertegnet i 1989. Forlaget fokuserer også på at en rekke miljøgifter er forbudt i industrialiserte land, samtidig som det ikke er noe i veien for å produsere og eksportere dem til U-land.

Persistens

De tunge miljøgiftene skal klassifiseres etter persistens, det vil si hvor lenge de er kjemisk stabile i naturen.

Persistente forbindelser som er giftige, og har langvarig virkning, er farligere enn stoffer som brytes hurtig ned. Først og fremst retter forslaget søkelyset på de såkalte klororganiske miljøgiftene, slik som PCB, DDT og heptaklor. Selv om

mange av disse stoffene ikke brukes i Norge, ender de opp her i form av langtransporterte luftforurensninger.

Ekspert-organisasjon

Departement of the Planet Earth holder til i Washington. Organisasjonen ble startet i 1991 av en rekke eksperter på miljøgiftområdet. Det kreves minst 15 års erfaring med miljøgiftarbeid for å bli medlem i organisasjonen.

60.000 stoffer

–Bakgrunnen for initiativet er

de nye kunnskapene om hvordan disse stoffene forstyrrer hormoner i dyr og mennesker, sier fagsjef i Naturvernforbundet, Tore Killingland, i en kommentar til N&M Bulletin.

I dag er det omlag 60.000 slike stoffer. Killingland mener det derfor er viktig at hele grupper av kjemiske forbindelser fases ut, og ikke bare enkelte stoffer.

– Forskingen viser jo at mange av de stoffene Racel Carson advarte mot i den berømte boken «Silent Spring» i 1962, fremdeles produseres, sier han.

Hogst ga gresshoppeinvasjon

Rasering av regnskogen i Amazonas har endret regnmønsteret, og ført til invasjon av gresshopper i området, skriver IPS. Regnmengden er nesten halvert, og fuglebestanden i det raserte Minas Gerais-området er omtrent borte.

Norsk institutt for skogforskning

Norwegian Forest Research Institute

Norsk institutt for skogforskning (NISK) har siden 1916 kartlagt forutsetningene for vern, bruk og utnyttelse av skog.

Dette innebærer studier av forhold som har betydning for:

- Hvordan skogens ressurser kan utvikles og nyttes til næringsutøvelse.
- Hvordan skogen kan bevares som økosystem.
- Hvordan skogen kan bevares og sikres som kilde til opplevelse, rekreasjon og friluftsliv.

Norsk institutt for skogforskning (NISK)

Høgskoleveien 12, 1432 Ås
Tlf 64 94 90 00 - Fax. 64 94 29 80

Emballasje på naturens side.

Keyes Norway a.s.
3500 Hønefoss.
Tlf.: 32 12 34 22. Fax: 32 12 24 56.

Fullgjødse!

Skapt for norsk jordsmonn

- Naturvernet må skje lokalt

– Naturvernforbundet (NNV) må prioritere strammere sentralt, og la mangfoldet blomstre lokalt. Erklæringen kommer fra Heidi Sørensen, som er innstilt som ny leder av organisasjonen, et halvt år etter at hun gikk av som sjef for forbundets ungdomsbevegelse – Natur og Ungdom (NU).

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Sørensen vil ikke at NNV skal bli noen voksen utgave av NU.

– NNV skal ikke være som NU. Det ville være et tap for miljøbevegelsen. Denne organisasjonen har andre styrker enn NU, sier hun til N&M Bulletin.

– Må ha faglig tyngde

– Hvorfor sa du ja til å bli leder? – Jeg kan ikke tenke meg noe mer utfordrende enn å få lov til å lede Norges mest spennende miljøorganisasjon, med sterke, lokale grupper. Det er det jeg har lyst til.

– Naturvernforbundet må bli bedre på det vi allerede er flinke til. Vi organiserer voksne mennesker i et lokalt nettverk av naturvernlager over hele landet. Dette kombinert med faglig tyngde. Klarer vi å bli enda flinkere på det vi gjør, blir vi veldig gode, sier Sørensen. Hun

ønsker å styrke lokal- og fylkeslagene i organisasjonen.

Kritikk mot prosedyre

Innstillingen fra valgkomiteén kom ikke uten reaksjoner. Trond Høvik trakk seg fra sentralstyret i protest mot saksbehandling, og NNV i Sogn og Fjordane var også skeptisk til måten Sørensen gikk fra rollen som leder av valgkomiteén, til lederkandidat.

– Jeg synes dette var litt rare reaksjoner. Spesielt fordi både sentral- og landsstyre var informert om at jeg trakk meg fra valgkomiteén før påske, sier Sørensen.

Det har blåst stiv kuling rundt NNVs avtroppende leder, Stein Malkenes, etter at han i forrige N&M Bulletin var åpen for at lokalbefolkningen på Røst kan drive med fangst av den fredede lundefuglen i hekkeperiodene. Sørensen mener saken ikke er så sort/hvit som den er framstilt som.

– Det er en vanskelig sak, men jeg kjenner den ikke godt nok, er alt hun vil si om lundefangsten. Men Sørensen understreker behovet for et faglig forsvarlig fundament.

– Vi er helt nødt til å ha faglig tyngde, men vi må prioritere strammere i organisasjonen sentralt, mener den påtroppende lederen. Hun mener det er viktigere at organisasjonen vises i lokalmiljøet, enn at hun selv eller andre er på TV.

– Media er også viktig, men det er gjennom kontakt med folk at du får dem til å endre mening. Våre 30.000 medlemmer er de viktigste informa-

sjonskildene vi har, sier hun.

Sivil ulydighet

– NNV har aldri brukt sivil ulydighet, mens NU har brukt dette i noen aksjoner. Får vi en ny debatt om dette standpunktet?

– NNV har alltid debattert sivil ulydighet. Den diskusjonen har blitt aktualisert av store naturvernsaker. Jeg har ingen problemer med NNVs holdning til sivil ulydighet, og vil ikke starte en generell debatt om temaet, sier Sørensen.

Tilbakegang

Hun overtar som leder i et Naturvernforbund i tilbakegang. Organisasjonen har mistet 10.000 medlemmer på drøyt tre år, men den tidligere NU-lederen tror miljøinteressen er på vei oppover igjen.

– Folk sier interessen går i bølgedaler. Det er jeg uenig i. Selv om interessen er lavere nå enn for to – tre år siden, er miljøengasjementet hos folk mye høyere nå enn i 1986. Jeg tror heller ikke miljøorganisasjonene hadde taklet konstant vekst. Av og til må vi konsolidere og stabilisere. De som har utnyttet de siste årene best i forhold til organisasjonen sin, vil vokse mest når interessen nå tar seg opp igjen.

Sørensen kommer inn som leder i det generalsekretær Dag Hareide slutter etter fem år. Dermed ligger alt til rette for at det blir den valgte lederen får størst innflytelse på organisasjonens praktiske politikk, og ikke generalsekretæren, slik det har vært tradisjon for.

Takk for støtten!

 SANDOZ

Bodø Energi

 SØMNA KOMMUNE
- Tenker miljøvern

KVINNHERRAD
KOMMUNE

ENEBAKK
KOMMUNE

Oslo vaktmester
sentral as

SØRUM
KOMMUNE

FRØYA
KOMMUNE

– Vi tok feil i Narmada, innrømmer Verdensbanken

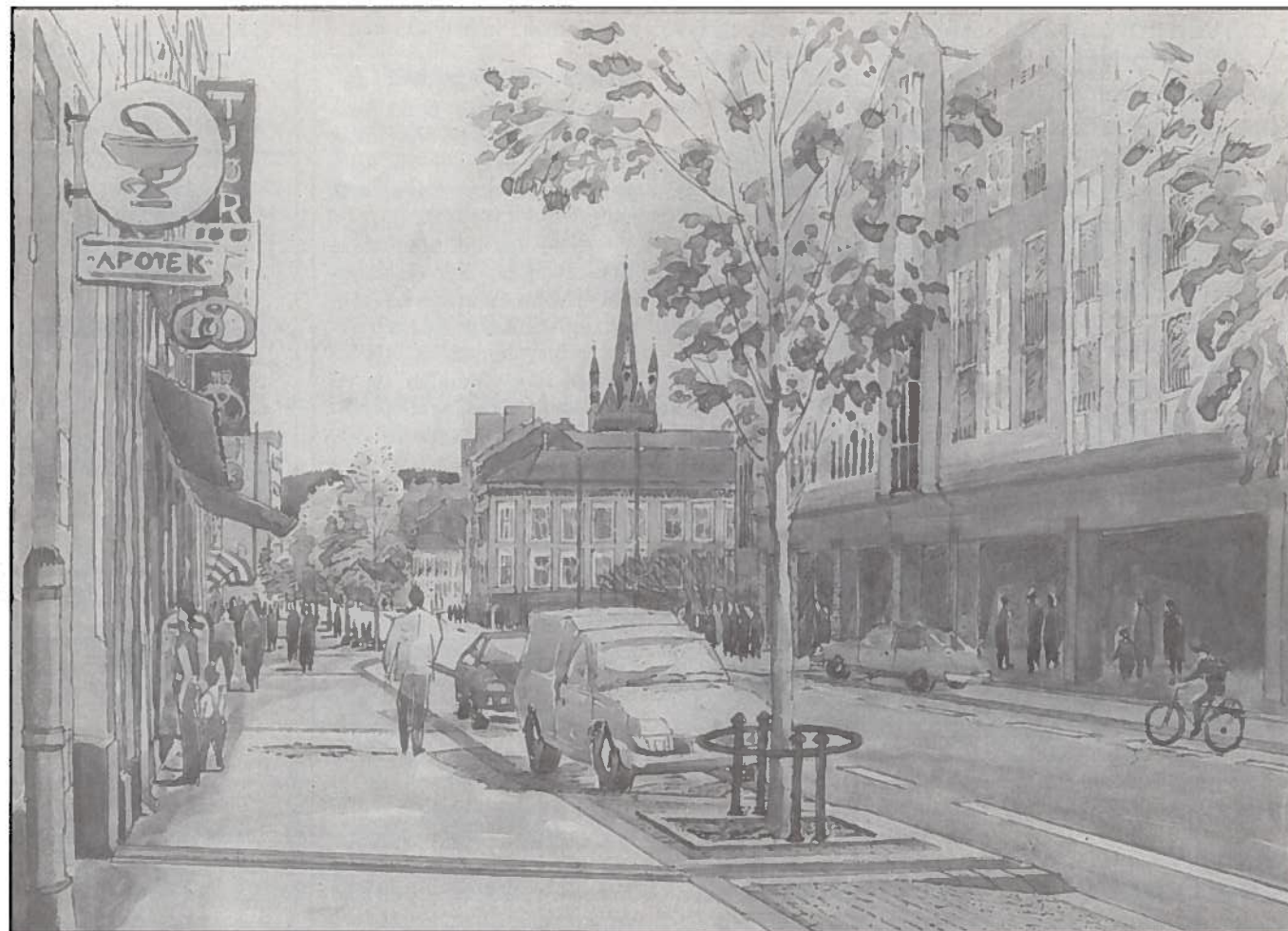
Verdensbanken innrømmer nå at det var galt å gå inn og støtte det kontroversielle damprosjektet i Narmada i India, skriver IPS. En prosjektrapport fra banken viser at det er «usikkert» om prosjektet støttes videre, selv om byggingen av

dammen skal være ferdig om bare to år. Da skal 200.000 mennesker ha blitt tvangsflyttet fra området som neddemmes.

Byggingen startet i 1985, og har møtt store protester fra verdens miljøorganisasjoner.

GRØNLAND OPPRUSTES FOR 13 MILL. KRONER

Oslo veivesen er i ferd med å opparbeide Grønland som en fullverdig miljøgate på strekningen Christian Kroghgate - Åkebergveien

Arbeidet vil i hovedsak bestå av innsnevring av kjørebane og anleggelse av sykkelvei, samt å utvide eksisterende fortau. Dette vil medføre flytting av kantstein og fortauene vil få nytt beleg. Dessuten vil det bli plantet trær og montert benker og sykkelstativer i egne møbleringsfelt mellom kjørebane og fortau.

Anleggstiden vil vare i ca. fem måneder og er beregnet avsluttet i september i år.

OSLO VEIVASEN
FOR EN LEVENDE BY

- Miljøsvikt i Hydro

- Norsk Hydros miljø-analyse av oljefeltet Troll, kan bygge på totalt sviktende grunnlag. Det mener Direktoratet for naturforvaltning (DN). Norsk Hydros har ikke tatt med fuglefjellet Runde i analysen, selv om området kan rammes av oljeutslipp.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

I sine kommentarer til Norsk

Hydros analyse av miljørisikoen ved ukontrollerte oljeutslipp, påpeker DN at oljefeltet på Troll Vest er meget kystnært. Ved en stor utblåsning fra feltet, er det mellom 20 og 30 prosent sannsynlighet for at Runde rammes. I en normal hekkeseong er det rundt en million sjøfugler som holder til i dette området.

DN skriver i sitt brev til Statens forurensningstilsyn (SFT) at Runde hører «nasjonalt og internasjonalt til de aller mest verdifulle» områdene, når det gjelder naturforvaltning.

- Betenkelig

DN mener Hydros analysemodell, som er brukt for å beregne sannsynligheten for skade, kan bygge på totalt sviktende grunnlag. Årsaken er blant annet at modellen bygger på manglende kunnskap om levekårene for sjøfuglbe-

standen i området.

- Vi ønsker ikke å stanse prosessen, men vi har våre betenkeligheter til Norsk Hydros beregninger, sier John-Peder Denstad, førstekonsulent ved DN, til N&M Bulletin. Tidsfristen på to uker har også redusert DN's mulighet til å vurdere hele miljørisikoanalysen fra Norsk Hydro.

- Hadde vi hatt tid, ville blant annet situasjonen for sjøpattedyr vært et viktig punkt å se på. Hydro har vurdert situasjonen for strandsamfunn, men vi har ikke hatt tid til å etterprøve deres analyse på en skikkelig måte, sier Denstad.

- Kvaliteten varierer

- Gjør oljeselskapene en dårlig jobb med sine miljøanalyser?

- Det varierer mellom selskapene. Miljøforvaltningen har en viktig oppgave med å vurdere kvaliteten på analysene, sier Denstad. Han påpeker at SFT har muligheten til å

kreve grundigere analyser fra oljeselskapene, når disse søker om utslippstillatelser for kystnære oljefelt.

Bedre oljevern

DN ber også SFT vurdere om det er nødvendig å skjerpe oljevernberedskapen, i forhold til den beredskapsplanen som Norsk Hydro skal utarbeide for Troll-feltet.

Ole Kristian Johansen, overingeniør ved SFTs oljevern-avdeling, sier til N&M Bulletin at tilsynet i løpet av kort tid vil avgjøre om det skal stilles strengere miljøkrav til Troll Vest. SFT vurderte i slutten av forrige uke høringsuttalelsene for feltet.

- Høring kan få betydning

- Vi vurderer nå om Norsk Hydro har tatt godt nok hensyn til miljøet. Hvis ikke, kan SFT skjerpe kravene til oljevernberedskap ved Troll Vest. Vi skal vurdere de innspillene vi har fått, og vil ta dette opp med Hydro.

Ifølge SFT kan slike høringsuttalelser få praktisk betydning. Ved ett tilfelle i fjor, krevde SFT at Statoil skulle skjerpe sitt oljevern for strandsonen i forbindelse med boring nær land på Haltenbanken. Bakgrunnen var innvendinger som kom fram i høringsrunden.

Studentkafene og Naturverngruppa på Universitetet i Oslo samarbeider om miljøtiltak på kantine.

Peter Opsvik as
Pilestredet 27 H
N-0164 Oslo
Norway

Brødr. Sunde as

Byggisolasjon

Skogbruket i Nord-Trøndelag tar ansvar for det biologiske mangfold.

Det legges stor vekt på å øke kunnskapene om mangfoldet i de trønderske skoger. I tillegg til økt satsing på FOU, er det i samarbeid med Høyskolen i Nord-Trøndelag (HiNT) utviklet et 10 vekters kurs i skogøkologi. 40 skogtjenestemenn deltar på kurset.

Boret før miljø-analyse var vurdert

Oljedirektoratet ga tillatelse til boring på Troll-feltet, to måneder før miljøanalysen var ferdig vurdert.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Direktoratet for naturforvaltning (DN) reagerer på saksbehandlingen. I et skriv til Statens forurensningstilsyn (SFT), påpeker DN at Oljedirektoratets framgangsmåte var «uheldig».

20. mars i år sa Oljedirektoratet ja til at Norsk Hydro kunne starte å bore etter olje på Troll Vest.

Nærmere seks uker senere, 28. april, sendte SFT ut brev til forskjellige høringsinstanser, med ønske om å få kommentarer til Norsk Hydros miljørisikoanalyse for oljefeltet.

Høringsinstansene fikk to ukers svarfrist. DN mener denne fristen var alt for kort.

Mangelfull vurdering

«Den relativt korte høringsfristen på to uker bidrar imidlertid til at vi ikke har fått vurdert miljørisikoanalysen så grundig som vi hadde ønsket», skriver DN i sitt svar til SFT.

På grunn av den korte fristen, har DN bare vurdert problemene oljeforurensning kan forårsake for sjøfuglbestanden i området.

– Det er betenkelig at høringsen skal unnagjøres så raskt. Troll Vest er en sak som har pågått i flere år, påpeker John Peder Denstad, førstekoordinator ved DN, overfor N&M Bulletin. DN har ikke fått noen informasjon om hvorfor høringsen måtte gjennomføres så raskt.

– Norsk Hydro søkte tidlige-

re i vinter om utslippstillatelse for driften av Troll-feltet. Da ba vi om å få den kommende miljørisikoanalysen for akutte utslipp på høring. Men vi skulle gjerne fått den tidligere, sier Denstad.

SFT beklager

SFT arbeider nå for å lage regler for gjennomføring av slike høringsrunder, for at saksbehandlingen skal bli bedre.

– DN fikk to uker på å gi sine kommentarer. Er det vanlig?

– Nei. Dette var et enestående tilfelle, som vi beklager. Vi arbeider intenst med et pro-

sjekt som skal gi like retningslinjer for alle disse høringsrundene, slik at DN og andre skal få seks ukers svarfrist, sier Ole Kristian Johansen, overingeniør ved SFTs oljevernveddeling, til N&M Bulletin.

SFT forklarer den raske saksgangen med at tilsynet ikke visste at det var klart for boring på Troll Vest så raskt. Samtidig skal Norsk Hydro ikke ha vært klar over at SFT ville ha miljørisikoanalysen på høring, til tross for at blant andre DN ba om dette tidligere i vinter.

Frykter flere atombomber

Jaques Chiracs seier i det franske presidentvalget kan føre til flere atomprøvesprengninger i Stillehavet, skriver IPS. Frankrike stanset sine atombombetester ved Mururoa og Fangataufa i 1992, men Chirac har vært en sterk tilhenger av å ta opp igjen atombombetestene.

Sjöstjerner, Asteroidea, klasse av pigghuder som har flat, stjerneformet eller femkantet kropp med sugeføtter på undersiden av armene. Munnen sitter midt på undersiden og fører inn til en sekkformet mage. De fleste sjöstjerner er rovdyr som lever av skjell, krabber og andre bunndyr. Noen av artene har så stor regenerasjonsevne at de kan danne en ny stjerne fra en enkelt arm. I norske farvann finnes ca. 40 av ca. 2000 arter.

Sjöstjerner, sjøpinnsvin og kråkeboller tar pulsen på havmiljøet ved å fungere som et slags miljøtermometer. Der de finnes er det sunne omgivelser.

Vi som har vårt virke i tilknytning til havet forstår hvor viktig det er å ta vare på det miljøet som er grønbunn for alt liv.

NORGES REDERIFORBUND

Postboks 1452 Vika, 0116 Oslo.
Telefon: 22 41 60 80. Telefax: 22 41 50 21.

Hvilket lån passer deg best?

Fast?

I Kreditkassen kan du få boliglån som er skreddersydd for deg. Hvor lav rente du får,

avhenger av din tilbakebetalingsevne og sikkerheten du kan stille. Vi kan tilby de låneformer som finnes på markedet. Du kan velge mellom lån

Flytende?

med flytende rente, fastrentelån eller en kombinasjon av flytende og fast rente. Du kan også velge om du vil betale tilbake fort eller sakte, fordi vi gir deg valget mellom serielån eller annuitetslån, normale

Fleksibel?

avdrag eller avdragsfri periode. Ved å kombinere disse mulighetene kan vi

sammen komme frem til en løsning som gir deg den beste blandingen av pris, trygghet og oversikt. Ring eller kom innom.

KREDITKASSEN

DAG, FREDERIC, KURT OG THORBJØRN!

SJEKK OSS.

MILJØRAPPORTEN

1994 ER KLAR

Miljøer, Brilhard & Lisa R&A

Arbeidet med å gjøre selskapet vårt miljøvennlig og sikkert er en kontinuerlig prosess. I den nye rapporten kan du få nærmere informasjon om hvor langt vi er kommet.

JA, TAKK!

Jeg ønsker å få gratis tilsendt Statoils miljørapport for 1994.

Jeg ønsker å få flere eksemplarer av rapporten. Jeg ønsker ___ stk. tilsendt.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

Send kupongen til: Statoil, 4035 Stavanger
Merk konvolutten: "Miljørapport 94"

STATOIL

Stavanger kommune Kommunalavdeling teknisk drift

"Det fysiske, kjemiske og biologiske miljøet i Stavanger skal utvikles slik at det fremmer god helse, trivsel, sikkerhet og godt sosialt miljø for byens befolkning.

Stavanger skal løse sin del av de nasjonale og globale miljøvernproblemer." (Hovedmålsetting i kommunens Miljø- og Naturressursplan).

Vi omsetter denne målsettingen i praksis mht.:

- * Sikker og god vannforsyning
- * Sikring og forbedring av resipientene
- * Pleie av vannressursene for rekreasjonsformål
- * Trafikksikkerhet og veimiljø
- * Gjennomføring av gatebruksplaner
- * Aktiv energiøkonomisering (ENØK)
- * Framtidsrettet avfallshåndtering

La ikke miljøet seile sin egen sjø !

